

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма навчального предмета
«Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»
для закладів загальної середньої освіти

Автори:

Ніколенко О. М., Качак Т. Б., Шуляр В. І., Мацевко-Бекерська Л. В.,
Турянниця В. Г., Рудніцька Н. П., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.,
Власюк В. В., Таболіна Л. В., Ніколенко К. С.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ від 18.03.2026 р. № 483)

**Модельна навчальна програма обов'язкового освітнього компонента
«Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»**

Пояснювальна записка

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі!

Тарас Шевченко

Модельну навчальну програму навчального предмета «Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень» (далі МНП-УЛ-ПОГЛ) розроблено на підставі:

- Державного стандарту профільної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 р. № 851);
- Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної освіти за академічним спрямуванням (наказ Міністерства освіти і науки від 26.05.2025 р. № 765).

МНП-УЛ-ПОГЛ забезпечує обов'язковий компонент навчання – предмет «Українська література» в профільній середній освіті і призначена для учнів та учениць 10–12 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

МНП-УЛ-ПОГЛ використовують у межах мовно-літературного кластеру (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури).

Метою вивчення української літератури на поглибленому рівні є виховання засобами української літератури юного покоління патріотів України, які шанують і обстоюють національні цінності, спираються на культурні здобутки України в процесі особистого зростання та реалізації в суспільстві; формування в учнів / учениць любові до читання української літератури, активної громадянської позиції, гуманістичного світогляду, моралі, критичного мислення; розвиток у процесі творчої читацької

діяльності філологічних умінь і навичок учнів / учениць, здатних обрати для задоволення своїх інтелектуальних, духовних та соціальних потреб якісний художній текст та/або медіатекст, дати йому естетичну оцінку, виявити власну рефлексію, проаналізувати та інтерпретувати; заохочення учнів / учениць до розширення кола читання художньої літератури (класичної і сучасної) та роботи з науково-критичними джерелами; підготовка до вибору майбутньої професії, пов'язаної з філологією; формування вмінь і навичок учнів / учениць здійснювати дослідження в галузі філології (літературних текстів / медіатекстів, літературних і мовних явищ, особливостей художньої мови, стилів, власного мовлення тощо).

Завдання вивчення предмета «Українська література» на поглибленому рівні:

- виховання творчих читачів / читачок із самостійним критичним мисленням, високим естетичним смаком і стійким інтересом до української літератури;
- формування цілісних уявлень про закономірності перебігу українського літературного процесу, напрями, течії, роди, жанри й стилі в контексті вітчизняної культури;
- усвідомлення самотності української літератури, вагомого внеску письменників / письменниць у розбудову духовної України, формування української нації, захист національних інтересів держави;
- упровадження стратегій різних видів філологічного аналізу літературних текстів та медіатекстів;
- поглиблення знань із теорії літератури, використання їх у процесі аналізу / інтерпретації, обговорення, дослідження художніх текстів та медіатекстів;
- розвиток філологічних умінь і навичок учнів / учениць;
- розширення уявлень про художню рецепцію світової культури в українській літературі як могутнього чинника розвитку української нації;
- поглиблення рівня володіння рідною мовою через прилучення до читання творів української літератури;
- формування високого естетичного смаку, емоційно-ціннісного сприйняття художньої літератури, творчого діалогу з книжкою;

- оволодіння учнями / ученицями засадами філологічної діяльності та формування їхніх умінь і навичок професійно досліджувати художні тексти / медіатексти, літературні та мовні явища, загальні та індивідуальні стилі, власне мовлення та ін.;
- підготовка учнів / учениць до життя, свідомого вибору майбутньої професії та подальшого навчання в галузі філології.

МНП-УЛ-ПОГЛ ґрунтується на таких **принципах**:

- хронологічний** (вивчення творів українських авторів / авторок у послідовності літературного процесу);
- жанрово-родовий** (розгляд художніх творів у їхній родовій та жанровій специфіці з урахуванням взаємодії, а також розвитку загальних та індивідуальних стилів);
- концентричний** (можливість розширення і поглиблення набутих раніше знань, умінь і навичок учнів / учениць, їх повернення до авторів / авторок у різні періоди життя, розкриття нових сторінок творчості митців / мисткинь);
- компаративний** (зіставлення літературних творів (або їх елементів) українських авторів / авторок, художніх текстів та/або медіатекстів, творів літератури та інших видів мистецтва);
- проективний** (здатність рухатися від початкових уявлень про літературне явище та/або поняття до його проєкції в часі й просторі національної та світової культури, орієнтуватися й поглиблювати знання в галузі класичної та сучасної літератури України, розвивати вміння та навички роботи з різними ресурсами, зокрема інформаційно-цифровими);
- діалогічний** (діалог між усіма суб'єктами навчання, діалог із художніми текстами та/або медіатекстами, діалог автора / авторки з читачем/читачкою, діалог культур);
- природовідповідний** (врахування вікових особливостей, психічного розвитку, пізнавальних можливостей учнів / учениць).

Структура МНП-УЛ-ПОГЛ. Програма містить: 1) пояснювальну записку (у якій зазначено мету, завдання вивчення української літератури, принципи укладання програми, її структуру, способи реалізації та особливості організації освітнього процесу); 2) основну частину, у якій визначено для кожного класу зміст (за розділами, темами), очікувані

результати навчання (на підставі Державного стандарту профільної освіти) та види навчальної діяльності (орієнтовні) учнів / учениць; 3) прикінцеву частину (у якій визначено методичні підходи, методи й технології навчання, орієнтовні ресурси, інструментарій для оцінювання).

У змісті предмета «Українська література» репрезентовано художні твори (класичні (в тому числі деякі твори давніх епох) і сучасні), перебіг літературного процесу ХІХ–ХХІ ст., провідні напрями і течії (пізній романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм, сучасні явища), різні роди (епос, лірика, драма) і жанри (оповідання, повість, роман, новела, вірш, поема, драма, комедія, трагікомедія та ін.) української літератури.

До кожного розділу програми подано рубрики:

Теорія літератури (перелік основних літературознавчих понять, передбачених для вивчення або поглиблення);

Література і культура (інформація про культурні особливості доби / країни, взаємозв'язки літератури і мистецтва);

Елементи компаративістики (аспекти для порівняння художніх текстів (або їх окремих елементів));

Медіатекст (орієнтовний перелік медіатекстів (фільми, інтерв'ю, виступи тощо) для використання в освітньому процесі);

Література рідного краю (1–2 твори за вибором учителя, суголосні темам / проблемам / жанрам / явищам, заявленим у розділі).

МНП-УЛ-ПОГЛ містить обов'язковий і варіативний компоненти. Обов'язковий компонент – це літературні епохи / періоди, напрями, течії, художні твори українських авторів / авторок, передбачені для обов'язкового вивчення. Варіативний компонент містить перелік художніх текстів, із яких учитель / учителька може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів / учениць, матеріально-технічних ресурсів тощо.

Зв'язок із сучасністю забезпечує варіативна частина МНП-УЛ-ПОГЛ – «Літературний міст у сьогодення» (в кінці кожного розділу). У ній представлені актуальні для молоді твори сучасних авторів / авторок України. Учитель / учителька та учні / учениці можуть вибрати для розгляду із запропонованого переліку 1–2 твори для текстуального вивчення (зважаючи на читацькі інтереси учнів / учениць, наповнюваність бібліотеки, актуальність порушених у творів питань тощо). Користуючись принципом академічної свободи, учитель / учителька може додавати до

переліку творів у рубриці «Літературний міст у сьогодні» інші художні тексти.

Для уроків додаткового читання учитель / учителька обирає твори самостійно.

МНП-УЛ-ПОГЛ реалізує всі обов'язкові результати навчання мовно-літературної освітньої галузі. Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в МНП є обов'язкові результати навчання (орієнтири для оцінювання) поглибленого рівня освітньої галузі.

Способи реалізації МНП-УЛ-ПОГЛ. Програма передбачає партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу, залучення бібліотеки до забезпечення читацьких інтересів учнів / учениць, створення комфортних умов для навчання і діалогу щодо класичної та сучасної української літератури, використання безпечних цифрових ресурсів художніх текстів та медіатекстів, свободу думки й висловлювання учнів / учениць щодо прочитаних художніх творів та/або медіатекстів, розвиток творчих здібностей і критичного мислення молоді в процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх текстів та/або медіатекстів (створення власних творів, висловлювань, зокрема в цифровому середовищі) тощо. Компоненти програми можуть стати основою для підготовки до підсумкової атестації, навчальних проєктів, дослідницьких робіт у галузі філології, індивідуальної та колективної творчої діяльності учнів / учениць, різноманітних конкурсів, фестивалів, шкільних вистав, літературних вечорів тощо.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення предмета «Українська література» на поглибленому рівні.

Відповідно до Типової освітньої програми (2025) МНП-УЛ-ПОГЛ розрахована на 1 годину на тиждень у першому семестрі 10 класу, 2 години на тиждень – у другому семестрі 10 класу, 2 години на тиждень – в 11–12 класах (перший і другий семестр).

Мовно-літературний кластер (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури)

	10 клас		11 клас		12 клас	
	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр	I семестр	II семестр
Години на тиждень	1	2	2	2	2	2

Відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти (2024) заклад середньої освіти за потреби може збільшити щотижневу кількість годин для вивчення української літератури на 0,5–1 годину на тиждень у межах мовно-літературної галузі.

МНП-УЛ-ПОГЛ може бути адаптована до освітньої траєкторії закладу.

В освітньому процесі для забезпечення МНП-УЛ-ПОГЛ доцільно використовувати не лише текстові матеріали (друковані художні твори, статті, монографії та ін.), але й цифрові ресурси (електронні бібліотеки, електронні художні тексти та інші джерела інформації, сайти, блоги, соцмережі тощо) із дотриманням правил безпеки в цифровому середовищі.

МНП-УЛ-ПОГЛ є основою для створення учителем / учителькою навчальної програми, календарно-тематичного планування. Згідно з чинним законодавством та в межах наданої академічної свободи учитель / учителька може змінювати зміст МНП-УЛ-ПОГЛ (зменшувати, збільшувати, замінити окремі тексти та/або медіатексти) без зміни загальної структури МНП-УЛ-ПОГЛ і вилучення цілих розділів.

Українська література і культура завжди були і залишаються основою духовної України. Тому вивчення української літератури в закладах профільної середньої освіти сприятиме збереженню і розвитку української нації, формуванню національно-культурної ідентичності молоді та її моральної стійкості в період глобальних викликів і боротьби за цілісність та незалежність України.

Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

10 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень / учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного</p>	<p>ВСТУП Значення української літератури в сучасний період. Функції мистецтва слова. Критерії художності твору.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ). Поняття про художність, критерії художності.</i> <i>Література і культура (ЛК). Класична і масова література крізь призму художності.</i> <i>Елементи компаративістики (ЕК).</i> <i>Порівняння творів (1–2) української та інших національних літератур.</i> <i>Медіатекст (МТ). Виступи (інтерв'ю, лекції тощо) сучасних авторів / авторок, науковців / науковиць про літературу та мистецтво.</i> <i>Література рідного краю (ЛРК). 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання тез та/або есе, створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі) із самостійно дібраними аргументами, розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення мовних явищ у власному і чужому мовленні тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження художності тексту / медіатексту, підготовка усного повідомлення. <u>Комунікативний практикум:</u> обговорення тексту / медіатексту.</p>

досвіду

виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст

[12 МОВ 2.2.2-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності

[12 МОВ 3.1.1-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів

[12 МОВ 4.1.1-1 П]

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими</i></p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ</p> <p>Художня рецепція та її форми в літературі.</p> <p>Леся Українка (Лариса Петрівна Косач, 1871–1913). «Роберт Брюс, король шотландський» або «Давня казка». «Роберт Брюс, король шотландський». Інтерес Лесі Українки до світової історії і культури. Історична основа і художній вимисел у поемі «Роберт Брюс, король шотландський». Тема визвольної боротьби народу у творі. Ідеї духовної єдності і свободи. Образ Роберта Брюса. Особливості стилю Лесі Українки. «Давня казка». Провідні проблеми твору (свобода, мистецтво, моральний вибір та ін.). Особливості сюжету і композиції. Система персонажів. Образ вільного поета та його позиція. Ідея служіння народові, щастя, призначення митця / мисткині й мистецтва. Художні особливості твору (образ давнини, фольклорний колорит, мова та ін.).</p> <p>В. Шекспір в Україні: переклади, переспіви, інтерпретації в українській літературі та мистецтві. Шекспірівські мотиви в українській поезії (Леся Українка, Максим Рильський, Леонід Первомайський, Борис Олійник, Дмитро Павличко та ін. – 1–2</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркове, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), групова взаємодія із оформленням результатів роботи в цифрових застосунках, створення медіаконтенту (наприклад, відеочитання, відеопрезентація та ін.), перегляд і коментування медіатекстів тощо. <i>Дослідницький практикум:</i> дослідження взаємозв’язків української літератури та світової культури на підставі текстів / медіатекстів; дослідження власного й</p>
--	---	--

<p><i>особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p>твори за вибором).</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Андрій Бачинський «Трикутник Зевса»; Василь Теремко «16 весна» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Реценція (в літературі та культурі). (ЛК) Образ Роберта Брюса в мистецтві. Утілення творів В. Шекспіра в українському і зарубіжному мистецтві. Образ митця/мисткині у творах вітчизняної та зарубіжної культури. (ЕК) Зіставлення оригіналів і перекладів / переспівів. (МТ) Екранізації (художній фільм «Роберт – король Шотландії» (режисер Р. Грей, США, 2019), художній фільм «Король поза законом» (режисер Д. Маккензі, США, Велика Британія, 2018) та/або ін.). Театральні вистави за мотивами творів В. Шекспіра в Україні. (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>чужого мовлення. <i>Комунікативний практикум:</i> представлення результатів групового або власного проєкту.</p>
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту),</p>	<p>ПОВІСТЬ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. Розвиток епічних жанрів в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст. Увага до питань середовища, соціальних питань, приватного життя людини. Нові теми й мотиви.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче або ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація</p>

враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей

[12 МОВ 1.1.3-1 П]

дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду

[12 МОВ 1.4.2-1 П]

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії

[12 МОВ 2.2.3-1 П]

самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей

Панас Мирний (Панас Якович Рудченко, 1849–1920). «Лихі люди» (2–3 уривки).

Місце Панаса Мирного в історії української літератури. Особливості реалістичного методу митця. Основний конфлікт твору «Лихі люди». Соціальні та психологічні проблеми твору. Тема боротьби проти Російської імперії. Образи інтелігенції в повісті.

Іван Нечуй-Левицький (Іван Семенович Левицький, 1838–1918). «Кайдашева сім'я» (2–3 уривки) або «Хмари» (2–3 уривки).

«Кайдашева сім'я». Особливості сюжету і композиції соціально-побутової повісті. Проблеми духовної роз'єднаності суспільства, батьків і дітей, фальшивого й справжнього та ін. Критика негативних рис людей і суспільства. Національний колорит твору. Роль елементів комічного.

«Хмари». Проблема взаємодії інтелігенції і народу у творі. Ідея протесту проти соціального і національного гніту. Тема захисту рідної мови і культури. Символіка назви. Багатозначність образів персонажів.

Богдан Лепкий (1872–1941). «Мотря» (цикл «Мазепа») (2–3 уривки). Творча діяльність Б. Лепкого як письменника і

із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів, структурування навчального матеріалу та/або змісту художнього тексту різними способами (у вигляді таблиці, опорної схеми, ментальної мапи, скетчнотатки або ін.) тощо.

Дослідницький практикум: дослідження видів художніх образів у текстах / медіатекстах і засобів їх створення.

Комунікативний практикум: підготовка усного висловлення від імені героя / героїні художнього тексту / медіатексту.

<p>[12 MOB 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність</p> <p>[12 MOB 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування</p> <p>[12 MOB 4.2.2-1 П]</p>	<p>перекладача, розмаїття жанрів його спадщини. Історичні та вигадані події в повісті «Мотря». Образи персонажів. Ідея духовної єдності, патріотизму у творі. Проблеми кохання і вірності, влади і відповідальності, батьків і дітей у повісті.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Юлія Чернієнко «Хікі шукають любов»; Олена Рижко «Гетьман на літо»; Андрій Бачинський «Ватага веселих волоцюг»; Сергій Гридін «Незрозумілі» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Художній образ, види художніх образів. (ЛК) Українська культура на межі XIX–XX ст. (ЕК) Порівняння образів персонажів. (МТ) Екранізації за мотивами творів (серіал «Кайдашева сім'я» (режисер В. Городько, Україна, 1993–1996), серіал «Спіймати Кайдаша» (режисер Н. Ворожбит, Україна, 2020) та/або ін.). (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях досліджує роль вербальних та невербальних</p>	<p>ЛПРИКА КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТЬ (3–4 твори за вибором) Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця XIX – початку XX ст. Художні</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркоче, мелодекламація або ін.), аналіз особливостей (жанрових, естетичних, мовних та ін.) почутого та/або прочитаного тексту, виступ</p>

<p>засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 MOB 1.7.1-1 П]</p> <p>оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 MOB 1.6.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 MOB 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 MOB 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і</p>	<p>відкриття модернізму та його представники. Течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм.</p> <p>Іван Франко (1856–1916). «Зів'яле листя» («Ой ти, дівчино, з горіха зерня...», «Чого являєшся мені...»). Особливості композиції збірки інтимної лірики «Зів'яле листя». Провідні цикли і мотиви. Образ ліричного героя та героїні у поезіях митця. Майстерність вираження людських почуттів.</p> <p>Богдан-Ігор Антонич (1909–1937). «Молитва» («Навчіть мене рослини зросту...»). Особливості художнього світосприйняття Богдана-Ігоря Антонича. Відображення зв'язку людини і природи у його творчості. Провідні образи і мотиви його лірики.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Сергій Гридін «Дорослі зненацька»; Олена Рижко «Дівчина з міста»; Оксенія Бурлака «Поцілунок був не останній»; Оксана Сайко «Кав'ярня на розі» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Модернізм, символізм, імпресіонізм, неоромантизм, сугестія. Поглиблення понять «символ», «вірш», «мотив», «ліричний герой / героїня».</i></p>	<p>перед аудиторією, участь у груповій комунікації, коментування вираження емоційного стану в різних культурах, характеристика особливостей структури художнього тексту, використання різних ресурсів (зокрема, цифрових) для розширення кола читання, відтворення змісту прочитаного з кількох джерел (у вигляді реферату, тез або ін.), коментування різних думок / поглядів / позицій щодо проблеми, безпечне спілкування в цифровому середовищі, аналіз стильових ознак художнього тексту, коментування художнього тексту (усно або письмово), встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (вір, відгук, есе або ін.), створення візуалізацій під впливом прочитаних текстів (малюнок, інсталяція, аплікація та/або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження взаємодії елементів символізму, неоромантизму й імпресіонізму в ліриці.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> створення карти емоцій щодо прочитаного тексту / медіатексту та пояснення її.</p>
---	--	--

<p>ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p><i>(ЛК) Імпресіонізм та символізм в образотворчому мистецтві, музиці.</i> <i>(ЕК) Зіставлення ліричних образів і мотивів.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «Іван Франко. Львівські сторінки життя» (ведучий Б. Козак, Україна, 2009), документальний фільм «Іван Франко» (ведучий С. Вакарчук, Україна, 2008), документальний фільм «Іван Франко» (режисер М. Лебедєв, Україна, 2006), відеорозповідь письменника С. Процюка «Богдан-Ігор Антонич. Коротке життя великого поета» (2023) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	
---	--	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П] визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П] виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p>	<p>МОДЕРНІСТСЬКА ПРОЗА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ Модерністські явища в художній прозі на початку ХХ ст. Розмаїття напрямів, течій, стилів.</p> <p>Ольга Кобилянська (1863–1942). «Вальс меланхолійний». Відображення життя українського жіноцтва на межі ХІХ–ХХ ст. у новелі. Образи жінок-інтелектуалок, їхніх ідейних і творчих пошуків. Особливості жанру твору.</p> <p>Іван Франко (1856–1916). «Сойчине крило». Тема кохання у психологічній новелі «Сойчине крило». Доля жінки, глибоке розкриття її емоцій та почуттів. Особливості стилю письменника в пізній прозі. «Розстріляне відродження». Естетичні пошуки митців, угруповання 1920–1930-х років. Трагічні долі представників «Розстріляного відродження».</p> <p>Микола Хвильовий (Микола Фітільов, 1893–1933). «Я (Романтика)». Ідейно-естетична позиція М. Хвильового в літературному процесі 1920–1930-х рр. Трагізм долі митця. Провідні теми і мотиви новели «Я (Романтика)». Образ ліричного героя. Особливості стилю.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркове, повторне, мелодекламація або ін.), обговорення жанрово-стильових особливостей художнього тексту / медіатексту, створення складного плану почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, створення тез почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, створення конспекту почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, візуалізація власного розуміння почутого та/або прочитаного тексту, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, модифікація інтонаційних засобів у комунікативній ситуації, розмежування в художньому тексті фактичної інформації, суб'єктивних суджень та підтексту, наведення аргументів на підтвердження або спростування суджень, встановлення зв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, характеристика поведінки та емоційного стану персонажів, продумування режисерських рішень (поради акторам, декораторам, освітлювачам), порівняння різних режисерських інтерпретацій твору, акторських виконань ролі літературного персонажа, проекція емоційно-чуттєвого досвіду персонажів на власну особистість, зіставлення власної думки із думками інших осіб, обстоювання власної позиції щодо проблеми, створення та презентація</p>
---	---	--

<p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]</p> <p>визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної</p>	<p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Дзвінка Матіяш «Мене звати Варвара»; Марта Гулей «Одного дня вона розкаже»; Мирослав Дочинець «Пастух цвіркунів» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Художній простір, художній час. Поглиблення понять «модернізм», «метафора», «символ».</p> <p>(ЛК) Історичні та культурні особливості життя України та Західної Європи наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</p> <p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Меланхолійний вальс» (режисер Б. Савченко, Україна, 1990), документальний фільм «Будинок Слово» (режисер Т. Томенко, Україна, 2017), художній фільм «Будинок Слово. Нескінченний роман» (режисер Т. Томенко, Україна, 2021), художній короткометражний фільм «Сойчине крило» (режисер А. Стукаленко, Україна, 2023) та/або ін.).</p> <p>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</p>	<p>власного художнього тексту / медіатексту, характеристика мови літературного твору, підготовка (усно або письмово) твору-роздуму про художній твір, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпрровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), редагування тексту (усно або письмово) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження соціально-історичного контексту літературних творів.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> дебати щодо актуальних проблем, порушених у текстах / медіатекстах.</p>
--	--	--

<p><i>мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи</p>	<p>ДРАМА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст. «Нова драма» в національних літературах Західної Європи та України.</p> <p>Леся Українка (1871–1913). «Лісова пісня», «Бояриня», «Камінний господар» (1 твір за вибором учителя). Сучасні науковці / науковиці, діячі / діячки культури про сприйняття спадщини Лесі Українки (О. Забужко, Н. Зборовська та ін.). Драматичний доробок мисткині. «Лісова пісня». Проблема філософії і гармонії буття, конфлікт людини і природи в драмі-феєрії «Лісова пісня». Особливості композиції твору. Казковість і фольклорні елементи. Система образів (фантастичних, міфічних, реальних). Мавка – ідеал гармонійної, духовно багатой особистості, втілення краси. Мавка і Лукаш: проблема людських стосунків і щастя. «Бояриня» – заборонена тоталітарним режимом драма з національної історії України. Проблема національної свідомості й патріотизму, ставлення до Батьківщини. Основний конфлікт твору. Характеристика</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах виразне, коментоване, вибіркоче або ін.), застосування прийомів активного слухання, характеристика персонажів літературного твору, визначення тематики і проблематики тексту та їх інтерпретація, визначення позиції співрозмовника / мовця, поєднання інформації з кількох текстів, розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), продукування нових мистецьких ідей або використання й доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження зовнішньої та внутрішньої дії в драматичному тексті / медіатексті.</p>

<p>на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням</p>	<p>Оксани і Степана. Авторські роздуми про національну ідентичність. «Камінний господар». Інтерпретація світового сюжету в драматичній поемі Лесі Українки. Конфлікт камінного і живого у творі. Образи персонажів, їх багатозначність (Донна Анна, Командор, Дон Жуан та ін.).</p> <p>Микола Куліш (1892–1937). «Мина Мазайло» або «Народний Малахій». «Мина Мазайло». Тема радянщини й утисків національної культури, мови в п'єсі. Утілення пристосуванства, відірваності від життя, невміння робити правильний вибір в образі Мيني Мазайла. Засоби комічного у творі. «Народний Малахій». Зображення мрійництва Малахія як результат впливу радянської пропаганди. Критика тоталітарної системи. Тема долі України, української культури, мови у творі. Конфлікт мрії і дійсності. Елементи утопії і антиутопії, комічного і трагічного.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). П'єси / вистави за творами Олександра Ірванця, Наталки Ворожбит, Неди Нежданої, Анни Багряної, Леся Подерв'янського, Володимира Ар'єва, Ольги Мацюпи та/або ін.</p>	<p><u>Комунікативний практикум</u>: обговорення художнього тексту / медіатексту в цифровому середовищі.</p>
--	--	---

<p>історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]</p>	<p><i>(ТЛ) Нова драма. Драма як жанр. Трагікомедія. Поглиблення понять «дія», «зовнішня і внутрішня дія», «символ», «засоби комічного».</i> <i>(ЛК) Театр «Березіль». Театральні експерименти Леся Курбаса і М. Куліша.</i> <i>(ЕК) Зіставлення ознак «старої» і «нової драми». Доля жінки в драмах Лесі Українки та представників західноєвропейської драми (Г. Ібсен, Б. Шоу). Зіставлення п'єси «Мина Мазайло» М. Куліша і п'єси «Міщанин-шляхтич» Мольєра.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (анімаційний фільм «Мавка. Лісова пісня» (режисери О. Рубан, О. Маломуж, Україна, 2023), художній фільм-вистава «Народний Малахій» (режисер Р. Синько, Україна, 1991), художній фільм-вистава «Мина Мазайло» (режисер С. Проскурня, Україна, 1991) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]</p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого Узагальнення та систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури. Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій. Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p>

<p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної</i></p>		<p>Захист проєктів.</p> <p>Представлення наукових досліджень.</p> <p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>
--	--	---

<p><i>мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування</p> <p>[12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
---	--	--

11 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p><i>Учень / учениця</i></p> <p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування</p> <p>[12 МОВ 1.1.1-1 П]</p> <p>визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-</p>	<p>Вступ</p> <p>Оригінальна і перекладна література. Майстри українського перекладу.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ)</i> Оригінал, художній переклад, переспів.</p> <p><i>Література і культура (ЛК)</i> <i>Історія української перекладацької школи, долі перекладачів / перекладачок у контексті часу.</i></p> <p><i>Елементи компаративістики (ЕК)</i></p> <p><i>Зіставлення оригіналу і художнього перекладу твору (цілісно і фрагментів), різних перекладів твору, перекладу і</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче або ін.), коментування інформації (повної або часткової) з одного або кількох джерел, визначення специфіки складників структури художнього тексту, обговорення власних читацьких уподобань, презентація улюбленого літературного твору у різний спосіб, створення власного художнього тексту / медіатексту з урахуванням ознак роду та жанру, презентація власного художнього тексту / медіатексту, аналіз літературних та мовних явищ / компонентів у художніх текстах відповідно до жанрово-</p>

<p>історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема, його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і</p>	<p><i>переспіву твору.</i></p> <p><i>Медіатекст (МТ) Документальні фільми про долі українських перекладачів / перекладачок, інтерв'ю письменників / письменниць, науковців / науковиць про сторінки історії української перекладацької школи.</i></p> <p><i>Література рідного краю (ЛРК). 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>родової приналежності тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум</u>: дослідження особливостей оригіналу, перекладу, переспіву одного й того самого тексту.</p> <p><u>Комунікативний практикум</u>: створення власного перекладу українською мовою тексту / медіатексту.</p>
---	--	--

<p>суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p> <p>аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості</p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ</p> <p>Григорій Сковорода (1722–1794). «Сад Божественних пісень» (1–2 вірші).</p> <p>Філософські ідеї Г. Сковороди. Провідні мотиви і образи у віршах зі збірки «Сад Божественних пісень». Актуальність творчості Г. Сковороди для сьогодення.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче та ін.), обговорення художнього тексту / медіатексту, виявлення деталей художнього тексту / медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей,</p>

<p>учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p>	<p>Іван Франко (1856–1916). «Борис Граб» або «Перехресні стежки» (2–3 уривки).</p> <p>«Борис Граб» – психологічна повість про навчання і становлення особистості. Образ учителя. Роль книжок у формуванні свідомості головного героя.</p> <p>«Перехресні стежки» – соціально-психологічна повість. Проблематика твору. Доля інтелігенції та селянства. Кохання на тлі доби.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Ліна Костенко «Під вечір виходить на вулицю він...», «Апологія лицарства»; Євген Маланюк «Беатріче»; Володимир Аренев «Душниця»; Оксенія Бурлака «Непотрібні» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вірш», «повість», «алегорія», «символ».</i></p> <p><i>(ЛК) Сучасна реценція творчості Г. Сковороди. Музеї Г. Сковороди в Україні.</i></p> <p><i>(ЕК) Порівняння творів літератури та їх утілення в образотворчому мистецтві, музиці та інших видах мистецтва.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «У пошуках Сковороди» (режисер С. Лисенко, Україна, 2022) та/або ін.).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту/ медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту / медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та / або мовних одиниць у літературних творах, розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпрровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> виявлення і дослідження мотивів та образів світової культури в прочитаних текстах.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> виступ про роль культури для розвитку особистості, про власні культурні інтереси.</p>
--	--	---

<p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності</p>	<p>ВЗАЄМОДІЯ ХУДОЖНІХ НАПРЯМІВ І ТЕЧІЙ У ПРОЗІ НА МЕЖІ ХІХ–ХХ ст. Взаємодія різних напрямів і течій у художній прозі на межі ХІХ–ХХ ст. Жанрові різновиди повісті й новели. Актуальний соціально-історичний та національний зміст творів.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання</p>

та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 MOB 1.2.2-1 П]

визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо)

[12 MOB 1.3.1-1 П]

виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 MOB 1.4.1-1 П]

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту

[12 MOB 2.2.4-1 П]

коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела

[12 MOB 2.3.1-1 П]

Ольга Кобилянська (1863–1942).

«Людина» (2–3 уривки) або «Царівна» (2–3 уривки).

«Людина». Тема боротьби за права жінок у психологічній повісті «Людина». Образ Олени Ляуфлер – новий образ в українській літературі (інтелігентки, яка бореться за права і свободу для жінок). Проблема становища жінок, соціальної нерівності, освіти, стосунків між чоловіками і жінками та ін. Особливості стилю О. Кобилянської.

«Царівна». Образ емансипованої жінки в психологічній повісті «Царівна». Утілення в образі Наталки Верковичівни творчого пошуку і прагнення жіноцтва до духовної реалізації в суспільстві. Відображення складності людських стосунків у творі. Жанрово-стильові особливості повісті.

Михайло Коцюбинський (1864–1913).

«Тіні забутих предків». Міфологічні та фольклорні образи й мотиви у повісті «Тіні забутих предків». Образи Івана і Марічки. Соціальні й психологічні конфлікти твору. Символіка. Роль пейзажів у повісті.

Василь Стефаник (1871–1936). **«Камінний хрест».** Тема еміграції в новелі «Камінний хрест». Образ Івана Дідуха та відображення його болісного розриву з батьківщиною.

інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.

Дослідницький практикум: дослідження різних видів пейзажів та художніх засобів їх створення.

Комунікативний практикум: малювання словом – створення (усно) картини пейзажу із висловленням власних емоцій, роздумів, почуттів.

<p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>	<p>Проблеми зв'язку з рідною землею, праці, моралі у творі. Символіка. Підтекст.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Віоліна Ситнік «Лалі»; Ольга Саліпа «Оля»; Оксана Тебешевська «Ой не коси, бузьку, сіна. Драматична поема»; Степан Процюк «Троянда ритуального болю» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «повість», «новела». Пейзаж та види пейзажів у літературі. Підтекст.</i> <i>(ЛК) Утілення образів і сюжетів творів в образотворчому мистецтві.</i> <i>(ЕК) Зіставлення різних видів пейзажів. Зіставлення позицій персонажів.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «Людина» (режисер Я. Артрюс-Бертран, Франція, 2015), серіал «Царівна» (режисер С. Турянця, Україна, 1993–1994), художній фільм «Тіні забутих предків» (режисер С. Параджанов, Україна, 1964), художній фільм «Камінний хрест» (режисер Л. Осика, Україна, 1968 та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	
---	---	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П] пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або</p>	<p>ЛІРИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. (3–4 твори за вибором)</p> <p>Розмаїття художніх течій і жанрів у ліриці першої половини ХХ ст.</p> <p>Микола Зеров (1890–1937). «Класики», «Чистий четвер». Трагізм долі митця. Неокласицизм, його провідні ідеї та художні відкриття. Позиція М. Зерова і літературних дискусіях 1920–1930-х років. Переосмислення античних і біблійних образів та мотивів у віршах митця. Образ ліричного героя.</p> <p>Михайль Семенко (1892–1937). «Метелик». Роль М. Семенка у розвитку українського футуризму. Переслідування поета з боку радянської влади. Художні відкриття поета. Особливості його стилю.</p> <p>Павло Тичина (1891–1967). «Гаї шумлять...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Я сказав тобі лиш слово...». Вплив доби на життя і творчість П. Тичини. Елементи символізму, імпресіонізму, неоромантизму в ліриці П. Тичини. Відтворення нюансів людських почуттів і образів природи у його віршах.</p> <p>Євген Маланюк (1897–1968). «Уривок з</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (твір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного, взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.), розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті/медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження</p>
---	--	---

<p>неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами,</p>	<p>поеми». Віхи життя і творчості. Ідеї державності, єдності людини і народу у творі «Уривок з поеми». Мотиви зв'язку минулого і сучасного, пошуку свого місця у світі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Ілля Чернілевський (вірші); Максим Кривцов (вірші); Мар'яна Савка (вірші); Ярина Черногуз (вірші); Маріанна Кіяновська (вірші); Олена Рижко «Ужалений зрадою» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Авангардизм, футуризм, неокласицизм. Поглиблення понять «вірш», «ліричний герой/героїня».</i> <i>(ЛК) Авангардизм у мистецтві першої половини ХХ ст.</i> <i>(ЕК) Інтерпретація образів і мотивів світової культури у творчості митців/мисткинь.</i> <i>(МТ) Біографічні фільми про митців (документальний фільм «Соловецькі в'язні з України. Фільм перший. Микола Зеров» (режисери Н. Іванченко, Д. Старіков, Україна, 2011), документальний фільм «Будинок Слово. Нескінченний роман» (режисер Т. Томенко, Україна, 2024), документальний фільм «Михайль Семенко. Скандальний король епатажу / Історія без міфів» (Україна, 2020), документальний фільм «Нью-Йорк. Маланюк» (режисер</i></p>	<p>образу автора / авторки в художньому тексті; дослідження мовних новацій у художньому тексті. <i>Комунікативний практикум:</i> уведення слів, словосполучень із прочитаних текстів у новий сучасний контекст; коментар до прочитаного поетичного тексту.</p>
--	--	--

<p>проведення їх аналізу визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p><i>О. Фразе-Фразенко, Україна – США, 2019) та/або ін.); інтерв'ю, виступи сучасних науковців / науковиць, митців / мисткинь; музичні інтерпретації творів. (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та</p>	<p>ПРОЗА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Особливості розвитку інтелектуальної прози в першій половині ХХ ст. Валер'ян Підмогильний (1901–1937). «Місто» (2–3 уривки). Сторінки життя митця, його ідейно-естетична позиція в літературному процесі 1920–1930-х рр., переслідування з боку радянської влади. Філософсько-психологічна проблематика в романі «Місто». Світоглядні шукання персонажів. Особливості зображення міста. Психологізм оповіді.</p> <p>Іван Багряний (Іван Лозов'яга) (1906–1963). «Тигролови» або «Сад Гетсиманський» (2–3 уривки). Сторінки життя і творчості письменника (ув'язнення, заслання, еміграція та ін.), його ідейно-естетичні пошуки. «Тигролови». Історія створення і видання</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ у мовленні (мовленні літературних персонажів; власному або чужому мовленні) тощо.</p>

<p>використання її для збагачення власного досвіду обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]</p> <p>визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p>	<p>роману. Символіка назви. Тема репресій і боротьби з тоталітарною системою. Особливості проблематики і композиції твору. Динаміка персонажів. «Сад Гетсиманський». Автобіографічні елементи в романі. Зображення тоталітарного режиму у творі. Долі людей на тлі доби. Утвердження людяності і гідності всупереч системі насильства. Особливості жанру і стилю.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Дмитро Кешеля «Родаки»; Оксана Луцевська «Інший дім»; Марія Брітан «Школа, чокери і рок-н-рол» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Портрет, інтер'єр. Поглиблення поняття «пейзаж», види пейзажів у літературі. (ЛК) Мистецтво першої половини ХХ ст. (ЕК) Порівняння пейзажів. (МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «Валер'ян Підмогильний» (режисер Н. Огородня, Україна, 2011), художній фільм «Тигрлови» (режисер Р. Синько, Україна, 1994), серіал «Сад Гетсиманський» (режисер Р. Синько, Україна, 1993) та/або ін.). (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</p>	<p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження впливу соціально-історичних чинників на теми та образи творів. <u>Комунікативний практикум:</u> створення портрету (усно) героя / героїні (зовнішнього і психологічного).</p>
---	--	--

<p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації</p> <p>[12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення</p> <p>[12 МОВ 1.5.1-1 П]</p> <p>пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним)</p> <p>[12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх</p>	<p>ДРАМА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.</p> <p>Іван Кочерга (1881–1952). «Свіччине весілля». Історична основа п’єси. Особливості художнього конфлікту. Символічний образ світла. Ідеї свободи, кохання, праці, духовної єдності народу у творі. Багатогранність образів персонажів.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Євгенія Кузнецова «Драбина»; Оксана Забужко «Казка про калинову сопілку»; Світлана Вертола «Юна війна» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «драма», «композиція», «сюжет», «образ».</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному</p>

<p>текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p>виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>обґрунтовує вибір засобів у вираженні мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>усуває недоліки у власному і чужому тексті,</p>	<p><i>(ЛК) Розвиток і роль театру в сучасний період.</i></p> <p><i>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (анімаційний фільм «Свіччине весілля» (режисер Т. Павленко, Україна, 1982), художній фільм «Свіччине весілля» (режисер Р. Єфименко, Україна, 1962) та/або ін.).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>мовленні літературних персонажів тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум</u>: дослідження і порівняння мотивів поведінки персонажів.</p> <p><u>Комунікативний практикум</u>: інсценізація уривка твору.</p>
--	--	--

<p>аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного</i></p>	<p>Узагальнення і систематизація вивченого</p> <p>Узагальнення і систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Експерсії (реальні та віртуальні) до закладів культури.</p> <p>Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p> <p>Захист проєктів.</p> <p>Представлення наукових досліджень.</p>

<p>досвіду експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому</p>		<p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>
--	--	---

<p>середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П] IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
---	--	--

12 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень / учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема,</p>	<p>ВСТУП Літературні премії України, внесок лауреатів / лауреаток у національну та світову культуру. <i>Теорія літератури (ТЛ) Діалог культур. Література і культура (ЛК) Специфіка сучасної культури та роль літератури в ній. Елементи компаративістики (ЕК) Порівняння різних літературних премій,</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), добирання і використання вербальних і невербальних засобів для ефективної комунікації, використання засобів художньої виразності у власному мовленні та їх обґрунтування, виступ перед аудиторією, зіставлення літературних творів різних культур, обговорення з іншими особами власних читацьких уподобань і</p>

<p>художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з</p>	<p><i>їхніх завдань і функцій у суспільстві. Медіатекст (МТ) Виступи (промови, інтерв'ю, лекції тощо) лауреатів / лауреаток літературних премій. Література рідного краю (ЛРК). 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>звичок, поєднання інформації з різних текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі, формулювання висновків на основі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлювання щодо тексту, зіставлення власної думки з думками інших осіб, групова комунікація (очно або онлайн) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження історії однієї з літературних премій України, доробку лауреатів / лауреаток (1–2 за вибором).</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> підготувати запитання для інтерв'ю з письменником / письменницею — лауреатом / лауреаткою однієї з літературних премій.</p>
---	---	--

<p><i>іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ</p> <p>Тарас Шевченко (1814–1861). «Великий льох». Алгорично-фантастичне осмислення історії України в поемі «Великий льох». Особливості сюжету і композиції. Антиколоніальний зміст твору. Багатогранність образів персонажів. Символіка. Жанр містерії. Авторська позиція.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Олександр Гаврош «Донос»; Марія Матіос «Солодка Даруся»;</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче та ін.), обговорення художнього тексту/медіатексту, виявлення деталей художнього тексту / медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту/ медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну</p>	<p>Юлія Чернієнко «Помста»; Василь Шкляр «Троща» або «Чорний ворон» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «поема», «алегорія», «символ». Авторська позиція.</i> <i>(ЛК) Утілення біографії і художніх образів Т. Шевченка в образотворчому мистецтві, музиці.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</i> <i>(МТ) Екранізації і театральні вистави за творами (біографічний фільм «Поет і княжна» (режисер С. Клименко, Україна, 1999), біографічний фільм «Тарас. Повернення» (режисер О. Денисенко, Україна, 2019), документальний фільм «Тасмниці генія Шевченка» (режисер О. Єлісеєва, Україна, 2014), документальний фільм «Кобзар» (режисери Т. Ткаченко, С. Сотниченко, Україна, 2014) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту/ медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та / або мовних одиниць у літературних творах тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум</u>: дослідження образу автора / авторки в прочитаних творах, засобів його / її створення.</p> <p><u>Комунікативний практикум</u>: представлення групового проекту щодо актуальності ідей Т. Шевченка для України і світу, впливу його спадщини на національну свідомість, утілення його творів у сучасному мистецтві та/або ін.</p>
--	---	---

<p>позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П] дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.</p> <p>Осип Турянський (1880–1933). «Поza межами болю». Тема фізичного і духовного випробування людини в екстремальних умовах. Відображення біографічного досвіду автора. Особливості художньої оповіді. Жанрові особливості повісті-поєми.</p> <p>Улас Самчук (1905–1987). «Марія». Відображення життя українського селянства у 1920–1930-ті рр. Утілення в образі Марії трагічної долі України. Правда про</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, перерване, вибіркоче, прогнозоване або ін.), обґрунтування зв'язку тексту із власним та суспільно-історичним досвідом, розпізнавання фактів і суджень про них, аналіз авторських інтерпретацій, коментування підтексту в тексті, виявлення і передбачення емоційних реакцій літературних персонажів у ситуаціях спілкування, коментування вчинків та висловлювань літературних персонажів, аргументоване висловлювання щодо актуальності й достовірності інформації, характеристика структури художнього</p>

<p>види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі,</p>	<p>голодомор у романі-хроніці. Документальна основа і художній вимисел у творі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Володимир Лис «Століття Якова»; Сергій Жадан «Інтернат»; Наталія Довгопол «Шпигунки з притулку “Артеміда”» або «Мандрівний цирк Сріблястої пані»; Галина Пагутяк «Око світу»; «Нічний подорожній»; Таня Малярчук «МОХНОХ» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «повість», «роман».</i> <i>(ЛК) Музеї та пам'ятники, присвячені трагічним подіям першої половини ХХ ст. Специфіка й наслідки тоталітарних систем у ХХ–ХХІ ст.</i> <i>(ЕК) Зіставлення реальних історичних фактів / подій та їх художнього втілення у творах.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Поза межами болю» (режисер Я. Лупій, Україна, 1989), документальний фільм «Літописець свого простору» (режисер О. Бухало, Україна, 2013) та/або ін.).</i> <i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	<p>тексту (зокрема, мовних засобів), дискусія (очно або онлайн), коментування різних поглядів, обстоювання власної позиції, продукування власних мистецьких ідей або використання і доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження документальної основи текстів / медіатекстів, наслідків тоталітаризму для суспільства і культури.</p> <p><i>Комунікативний практикум:</i> рольова гра – підготовка і виступ із «репортажем з місця подій» на підставі прочитаного твору або про письменника / письменницю.</p>
--	---	--

<p><i>дотримання норм літературної мови</i> створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]</p>	<p>ЛІРИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. (3–4 твори за вибором)</p> <p>Феномен українського шістдесятництва: провідні ідеї та художні відкриття.</p> <p>Василь Симоненко (1935–1963). «Люди – прекрасні...», «Моя мова». Місце творчості В. Симоненка у літературному</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення</p>

<p>оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П] пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з</p>	<p>процесі доби. Національно значуща проблематика віршів поета, активна позиція ліричного героя.</p> <p>Василь Стус (1938–1985). «Сто років як сконала Січ...», «Терпи, терпи – терпець тебе шліфує...». Драматизм життєвого і творчого шляху поета. Дисидентство. Традиції вітчизняної і світової культури в ліриці В. Стуса. Особливості поетичного стилю митця.</p> <p>Микола Вінграновський (1936–2004). «Синьорито акаціє...», «Я дві пори в тобі люблю...». Літературна, акторська, режисерська діяльність митці. Зв'язок із шістдесятниками. Інтимна лірика М. Вінграновського, вишуканість і естетизм стилю.</p> <p>Ліна Костенко (нар. 1930) «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Буває мить якогось потрясіння...», «Біль єдиної зброї», «Берестечко» або «Маруся Чурай». Етапи життя і творчості мисткині. Провідні теми, мотиви, образи її творів. Національно-патріотичний зміст лірики. Розмаїття жанрів.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Сергій Жадан (вірші);</p>	<p>взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (твір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного, взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.) тощо. <i>Дослідницький практикум:</i> дослідження (в групі) історичного контексту доби на підставі наукових джерел і документальних свідчень. <i>Комунікативний практикум:</i> есе (письмово) на основі прочитаних творів.</p>
--	--	---

<p><i>іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p>Павло Вишебаба (вірші); Богдан Томенчук (вірші); Любов Якимчук (вірші); Галина Потопляк (вірші) та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вірш», «метафора», «епітет», «порівняння», «символ».</i></p> <p><i>(ЛК) Поєднання поетичного слова і музики в поезії другої половини ХХ–ХХІ ст.</i></p> <p><i>(ЕК) Порівняння ліричних творів.</i></p> <p><i>(МТ) Ліричні твори письменників / письменниць у медіапросторі (соцмережі, авторське читання, виступи музичних гуртів тощо).</i></p> <p><i>(ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</i></p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного</p>	<p>ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Розвиток філософсько-психологічної прози в другій половині ХХ ст.</p> <p>Григор Тютюнник (1931–1980). «Зав’язь», «Три зозулі з поклоном». Життя і творчість</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркове, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез</p>

<p>повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]</p> <p>визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові</p>	<p>письменника на тлі доби. Психологічна проза Г. Тютюнника. Тема кохання і краси природи в новелі «Зав'язь». Відображення складності людських стосунків у новелі «Три зозулі з поклоном». Ідея возвеличення любові як високої цінності, що очищує душу людини. Символіка назви. Особливості психологізму творів митця.</p> <p>Валерій Шевчук (1939–2025). «Дім на горі» (2–3 уривки). Поєднання міфологічного і реального у химерному романі «Дім на горі». Специфіка «магічного реалізму» В. Шевчука. Проблема культурної ідентичності. Роль міфу у творі. Художні образи та засоби їх створення.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Дарина Гнатко «Мені байдуже, що люди скажуть»; Оксана Сайко «Забута мелодія»; Степан Процюк «Варвари»; Марія Матіос «Нація» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Магічний реалізм, психологізм. Поглиблення понять «повість», «новела», «підтекст», «символ».</i></p> <p><i>(ЛК) Національне і загальнолюдське у творах художньої літератури. Національно-культурна ідентичність та її відображення в різних видах мистецтва.</i></p> <p><i>(ЕК) Порівняння образів-символів.</i></p>	<p>тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> збирання наукових джерел до теми / проблеми, підготовка реферату.</p> <p><i>Комунікативний практикум:</i> спостереження за усним мовленням у соцмережах, виявлення помилок, редагування.</p>
--	--	---

<p>джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>	<p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм «Григір Гютюнник. Доля. Фільми перший, другий» (режисер О. Рябокрис, Україна, 2014), художній фільм за мотивами творів Григора Гютюнника «Климко» (режисер М. Вінграновський, Україна, 1983), художній фільм за мотивами творів В. Шевчука «Голос трави» (режисер Н. Мотузко, Україна, 1992 та/або ін.). (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</p>	
---	---	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема,</p>	<p>ДРАМА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.</p> <p>«Драма абсурду», її провідні ознаки та представники.</p> <p>Ігор Костецький (Ігор Мерзляков) (1913-1983). «Близнята ще зустрінуться». Творча діяльність І. Костецького як письменника і перекладача. Особливості сюжету і композиції твору «Близнята ще зустрінуться». Розгортання «п'єси в масках» на тлі подій Другої світової війни. Модель світу як абсурдного «маскараду». Роль парних персонажів (близнюків). Протест проти війни та вбивства у творі. Мовні експерименти драматурга.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Неда Неждана «Закрите небо. Вибухова драма»; Євгенія Кузнецова «Вівці цілі»; Віоліна Ситнік «Маски чужих ролей»; Анастасія Левкова «За Перекопом є земля» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) «Театр абсурду». Поглиблення понять «образ», «символ», «підтекст».</i> <i>(ЛК) Кіно і театр другої половини ХХ – початку ХХІ ст.</i> <i>(ЕК) Зіставлення персонажів, символів, метафор.</i> <i>(МТ) Виступ письменника С. Процюка</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів тощо. Дослідницький практикум: зіставлення «драми абсурду» з явищами драматургії попередніх епох, виявлення специфічних особливостей. <u>Комунікативний практикум:</u> створення (письмово) власного драматичного тексту.</p>
--	---	--

<p>художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]</p>	<p><i>«Смерть Сталіна. Микола Бажан та Ігор Костецький» (2023) та ін.</i> (ЛРК) 1–2 твори за вибором учителя.</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних</p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури. Проведення літературних ігор (вікторини,</p>

<p>комунікативних ситуаціях визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p> <p>Захист проєктів.</p> <p>Представлення наукових досліджень.</p> <p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>
---	--	---

<p>створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p> <p>аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
---	--	--

Прикінцева частина

Методичні підходи до реалізації МНП-УЛ-ПОГЛ:

компетентнісний (формування ключових компетентностей учнів / учениць засобами української літератури, особлива увага при цьому приділяється розвитку їх критичного мислення, творчих здібностей, національно-культурного самовираження; розвиток умінь і навичок аналізу та інтерпретації художнього тексту та/або медіатексту, порівняння художніх текстів із медіатекстами та/або творами різних видів мистецтва, висловлення та обговорення думок / поглядів / позицій (усно, письмово, зокрема в цифровому середовищі); дослідження мовних і літературних явищ, текстів / медіатекстів різних видів);

діяльнісний (мотивація активної читацької діяльності учнів / учениць, їх прилучення до читання художньої української літератури (класичної і сучасної), розширення кола читання, формування умінь і навичок роботи з книжками та іншими джерелами інформації, бібліотечними ресурсами (зокрема, цифровими); створення ефективного середовища для діалогу щодо художніх текстів та/або медіатекстів, їх творчої реінтерпретації в різний спосіб (есе, буктрейлер, лепбук, пост або виступ у соцмережі, малюнок, комікс та ін.);

особистісно орієнтований (забезпечення свободи мислення і висловлення учнів / учениць, їх права на власну думку і самовираження; врахування відкритості й множинності інтерпретацій художніх текстів та/або медіатекстів, їх «життя» в часі; визнання читацьких інтересів молоді; створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для учнів / учениць).

Методи й технології навчання:

інтерактивні (дискусії, робота в парах / групах, рольові ігри тощо);

проблемно-пошукові (проблемне питання / проблемна ситуація, пошук аргументів / контраргументів, робота з різними джерелами інформації (складання тез, плану, виокремлення основної думки та ін.) тощо);

візуалізації (створення опорних схем, «хмар слів», малюнків, коміксів та ін. за художніми текстами та/або медіатекстами);

інформаційно-комунікаційні (використання різних джерел (зокрема, цифрових) для здобуття інформації; порівняння різних видів інформації; дотримання правил безпеки в інформаційному просторі; дослідження,

комунікація і самовираження в цифровому просторі із дотриманням академічної доброчесності та етичних норм та ін.);

критичного мислення (виявлення маніпуляцій свідомістю (зокрема, у цифровому просторі); аналіз і оцінка різних видів інформації, формулювання обґрунтованих висновків; використання авторитетних думок науковців / науковиць та митців / мисткинь; розрізнення художніх і нехудожніх явищ та ін.);

творчого читання (розвиток творчого сприйняття, уяви, самостійного мислення учнів / учениць, уміння насолоджуватися художнім текстом, виявляти його естетичну вартість та ін.);

дослідницько-проєктні (здійснення учнями / ученицями досліджень мовних і літературних явищ; розроблення власних наукових проєктів (індивідуальних або в парі / групі), їх презентація і захист та ін.).

Інструментарій для оцінювання. Для діагностування результатів навчання учнів / учениць використовують різні види оцінювання: **формувальне** (поступ навчання учнів / учениць, зворотний зв'язок, відстеження і корекція освітньої траєкторії, мотиваційне середовище та ін.), **поточне** (усні відповіді, письмові роботи, тестування, опрацювання джерел, підготовка проєктів і досліджень, робота в цифровому просторі та ін.) і **підсумкове** (підсумкова робота за групами результатів або комплексна підсумкова робота, захист наукового проєкту, виступ із презентацією власного дослідження та ін.). Учитель / учителька спонукають учнів / учениць до самооцінювання та взаємооцінювання, використовують різні інструменти для мотивації їх розвитку (мотиваційні картки, читацькі трекери, інтерактивні аркуші, індивідуально-дослідні завдання та ін.), обговорюють з учнями / ученицями їхні успіхи та перспективи подальшого вдосконалення філологічних умінь і навичок.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Ресурси

Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Український інститут розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Нова українська школа: вебресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Всеосвіта: національна освітня платформа. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Всеукраїнська школа онлайн. URL: <https://lms.e-school.net.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Бібліотека української літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Освіта. UA. URL: <https://osvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25).

Літературна освіта: теорія, методика, практика. Всеукраїнський науково-методичний журнал. URL: <https://academia-pc.com.ua/litosvita> (дата звернення: 1.06.25).

*Компетентнісний потенціал предмета***1) Вільне володіння державною мовою***Уміння:*

- читати, сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати, досліджувати художні твори (класичні й сучасні) українських письменників / письменниць, а також інші інформаційні тексти відповідно до українського та світового літературного контексту;
- усно й письмово висловлювати думки, почуття, погляди;
- розуміти, оцінювати, презентувати здобутки видатних українських письменників / письменниць, їхній внесок у становлення й розвиток української літературної мови;
- використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних міжособистісних, соціальних і культурних контекстах;
- адаптуватися до умов спілкування, розв'язувати нестандартні завдання, використовуючи потенціал української мови та відповідні комунікативні стратегії.

Ставлення:

- пошанування української мови як державної – чинника національної та громадянської ідентичності;
- готовність спілкуватися державною мовою;
- прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя;
- потреба в читанні художньої літератури українською мовою.

2) Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами*Уміння:*

- читати, сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати, досліджувати художні твори українських та зарубіжних письменників / письменниць та інформаційні тексти (мовами Євросоюзу та в українських перекладах) відповідно до контексту;
- використовувати художні твори для збагачення власного мовленнєвого досвіду;
- використовувати іноземні мови для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів, наукових досліджень у галузі літератури (класичної і сучасної);
- знаходити, сприймати, розуміти, систематизувати, інтерпретувати, порівнювати інформацію іноземними мовами, що стосується українського літературного процесу та розвитку української мови, уміння спілкуватися, здійснювати філологічні дослідження в українському та міжнародному середовищі.

Ставлення:

- готовність до міжкультурного діалогу;
- розуміння важливості використання іноземних мов для оволодіння інформацією та міжкультурного спілкування;

- розуміння внеску видатних письменників / письменниць у розвиток літературної мови країни / народу, до якої (ого) вони належать;
- відкритість до вивчення іноземних мов;
- дотримання культури спілкування, прийнятої в сучасному суспільстві, повага до культурних та особистісних відмінностей співрозмовників / співрозмовниць;
- толерантність до представників / представниць іншої країни / народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя;
- потреба в читанні художньої літератури та інших інформаційних ресурсів (зокрема, цифрових) іноземними мовами;
- готовність спілкуватися іноземною / іноземними мовою / мовами.

3) Математична компетентність

Уміння:

- установлювати причинно-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію;
- формулювати визначення, логічно обґрунтовувати висловлену думку;
- перетворювати інформацію з однієї форми на іншу (текст, таблиця, схема тощо) для розв'язання комунікативних завдань;
- аналізувати літературний твір, виокремлювати його компоненти, встановлювати взаємозв'язки між ними у межах художнього цілого;
- порівнювати літературні твори (або їх компоненти), літературні та мовні явища;
- прокладати власну читацьку і дослідницьку траєкторію.

Ставлення:

- готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем;
- розуміння літературного твору як структури, що має певну художню організацію.

4) Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій

Уміння:

- висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів;
- спостерігати, аналізувати, здійснювати мовні експерименти, досліджувати мовні й літературні тексти / явища;
- використовувати сучасні технології (зокрема, цифрові) для розширення кола читання художньої літератури;
- використовувати ціннісний потенціал художньої літератури для вирішення екологічних проблем, збереження природного й соціокультурного середовища.

Ставлення:

- прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку;
- опертя на культурні здобутки України та зарубіжних країн у процесі інтеграції до сучасного світу та прокладання особистої життєвої й професійної траєкторії, підготовки до професії в галузі філології.

5) Інноваційність

Уміння:

- презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення, зокрема з використанням прикладів, цитат із творів письменників / письменниць (класичних і сучасних);
- мобілізувати ресурси (зокрема, нематеріальні та цифрові) навчання, спілкування, дослідження літературних і мовних явищ, провадження інноваційної діяльності;
- ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєвих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності;
- у процесі розв'язання життєвих ситуацій та прийняття особистих рішень спиратися на морально-етичний та естетичний досвід, який містить художня література України.

Ставлення:

- відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших;
- морально-етична відповідальність за власні вчинки;
- усвідомлення необхідності поєднання інноваційного поступу особистості / суспільства із морально-етичними нормами, стратегіями толерантної комунікації та міжкультурної взаємодії.

6) Екологічна компетентність

Уміння:

- використовувати потенціал художніх текстів / медіатекстів щодо висвітлення діяльності людини як частини природи;
- критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі та прогнозувати її наслідки, зокрема відображені в художніх текстах і медіатекстах;
- використовувати комунікативні стратегії для реалізації різних проєктів в аспекті сталого розвитку суспільства.

Ставлення:

- готовність зберігати й відновлювати природні ресурси для сьогодення та майбутніх поколінь;
- інтерес до здобутків письменників / письменниць, які зробили вагомий внесок у висвітлення екологічних проблем, у формування та поширення ідей сталого розвитку суспільства.

7) Інформаційно-комунікаційна компетентність

Уміння:

- використовувати різні види сприймання художніх текстів / медіатекстів для пізнання, естетичного задоволення, підготовки до майбутньої професії в галузі філології;

- діяти за алгоритмом при складанні плану для розв'язання комунікативних, дослідницьких, проєктних завдань;
- комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі;
- розрізняти емоції інших осіб у контексті діалогу з художнім твором і в комунікативних ситуаціях;
- розпізнавати маніпулятивні технології та протистояти їм;
- застосовувати сучасні цифрові технології для збагачення читацького досвіду і дослідження художньої літератури (класичної та сучасної).

Ставлення:

- задоволення пізнавального (зокрема, філологічного) інтересу в інформаційному середовищі;
- прагнення етично й естетично взаємодіяти у віртуальному просторі;
- готовність дотримуватись авторських прав та мережевого етикету;
- прагнення особистого розвитку як компетентного мовця і читача / читачки, філолога / філологині за допомогою цифрових технологій.

8) Навчання впродовж життя

Уміння:

- визначати власні читацькі, комунікативні, дослідницькі потреби, цілі та способи їх досягнення;
- використовувати ефективні навчальні стратегії для вивчення державної та іноземних мов, зокрема із використанням потенціалу творів української літератури;
- постійно збагачувати власний словниковий запас, зокрема з використанням творів українських письменників / письменниць;
- регулярно читати, порівнювати, досліджувати твори української та зарубіжної літератури, розрізняти їх за рівнем художньої вартості, визначати їх емоційно-ціннісний потенціал та естетичну довершеність;
- орієнтуватися у світі класичної та сучасної літератури;
- користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах;
- володіти засадами професійної філологічної діяльності задля свідомого вибору професії.

Ставлення:

- прагнення удосконалювати читацькі вміння та навички, власне мовлення впродовж життя, розвивати естетичну і мовну інтуїцію, дослідницькі вміння та навички;
- руйнування власних комунікативних бар'єрів;
- розуміння ролі читання й дослідження художніх творів української та зарубіжної літератури, для власного розвитку й прокладання майбутньої професійної траєкторії;
- прагнення до збагачення читацького й мовленнєвого, а також науково-дослідницького досвіду за рахунок долучення до здобутків художньої літератури України та інших країн і народів.

9) Громадянські та соціальні компетентності

Громадянські компетентності

Уміння:

- аргументовано і грамотно висловлювати власну громадянську позицію;
- використовувати комунікативні навички та багатомовність для ведення міжкультурного діалогу, досліджень у галузі філології;
- уникати дискримінування інших осіб у власних висловлюваннях і діях;
- критично оцінювати інформацію з різних джерел, формувати та обстоювати особистісні життєві орієнтири, спираючись на цінності українського народу та міжнародний досвід, зокрема культурні здобутки світу;
- виявляти у творах художньої літератури громадянські ідеї, теми, мотиви, образи, актуальні для України, а також для інших країн і народів.

Ставлення:

- любов до України, шанобливе ставлення до її історії, культури, державних символів;
- сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у художніх текстах українських і зарубіжних авторів;
- повага і толерантне ставлення до різних народів і культур;
- відкритість до культурного різноманіття шляхом читання та філологічного дослідження творів художньої літератури, вивчення української мови / іноземних мов та здійснення міжкультурної комунікації;
- повага до права та законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державної;
- утвердження права на власну думку.

Соціальні компетентності

Уміння:

- виявляти у творах української літератури (класичних і сучасних) соціально важливий зміст, застереження й прогнозування суспільства щодо згубних тенденцій;
- розкривати значення творів української літератури для суспільства, світової цивілізації;
- використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі, а також для здійснення філологічних досліджень;
- враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб;
- враховувати вплив слова на психічне здоров'я людини, відповідально використовувати мовні виражальні засоби;
- застосовувати комунікативні стратегії для протистояння деструктивним та маніпулятивним впливам, що є загрозою здоров'ю;
- конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах, реалізуючи принципи свободи особистості.

Ставлення

- готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманіття мовних засобів та потенціалу художньої літератури;
- прагнення до пізнання, дослідження суспільного досвіду України та інших країн засобами мови й художньої літератури;
- формування активної суспільної позиції, патріотизму, відповідальності за долю України, людей, власні вчинки;
- усвідомлення взаємозалежностей.

10) Культурна компетентність

Уміння:

- використовувати мову і потенціал художньої літератури для національного, культурного й особистісного самовираження;
- читати, аналізувати, інтерпретувати художні тексти українських авторів / авторок;
- сприймати та осмислювати цінності, актуалізовані в художніх текстах / медіатекстах;
- використовувати досвід взаємодії з творами художньої літератури та мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення культурного і життєвого досвіду;
- створювати тексти / медіатексти з метою вираження власних ідей, почуттів, досвіду та використанням відповідних художніх творів, мовленнєвих засобів;
- орієнтуватися у світі класичної й сучасної літератури України;
- професійно добирати твори художньої літератури для читання, щоб одержати насолоду і користь від прочитаного, а також розвивати власні філологічні вміння та навички;
- сприймати й інтерпретувати літературні твори в контексті розвитку національної та світової культури;
- розглядати художні твори в контексті розвитку культури;
- розвивати власну читацьку культуру, творчі здібності, дослідницькі вміння та навички.

Ставлення:

- потреба в читанні творів художньої літератури для самопізнання й пізнання світу через мистецтво слова, задоволення та рефлексії над прочитаним, а також для прокладання майбутньої професійної траєкторії;
- поцінування художньої літератури як мистецтва слова в контексті історії й духовних надбань України та людства;
- відкритість до міжкультурної комунікації;
- зацікавленість культурними здобутками України та світу;
- усвідомлення значення художньої літератури як важливої складової культури людства, її ролі в духовному поступі українського народу і розвитку світової цивілізації;
- готовність сприймати художній текст / медіатекст як структуру, відкриту до читацьких інтерпретацій та філологічних досліджень.

11) Підприємливість та фінансова грамотність

Уміння:

- ініціювати усну і письмову взаємодію (зокрема, у цифровому просторі із дотриманням правил безпеки) для розвитку ідеї та її реалізації, для наукових досліджень, формування філологічних умінь і навичок;
- презентувати власні ідеї, ініціативи, дослідження, проєкти зрозуміло, грамотно з використанням доцільних виражальних засобів;
- використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій і рішень;
- спиратися на етичний потенціал художньої літератури в процесі реалізації життєвих задач, підприємницьких рішень, наукових досліджень і проєктів;
- описувати власні вміння та компетентності стосовно майбутньої кар'єри з використанням знань, умінь і навичок у галузі філології;
- пояснювати заощадження, інвестування, запозичення тощо у соціальному та морально-етичному контексті, зокрема на прикладі літературних творів українських авторів / авторок;
- зіставляти фінансовий зиск та морально-етичні ризики, якщо вони виникають (зокрема, на прикладі творів художньої літератури).

Ставлення:

- готовність брати на себе відповідальність за себе та інших осіб;
- відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку;
- розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду, філологічних досліджень для успішної самореалізації, зокрема у майбутній професії та діловому середовищі;
- усвідомлення важливості володіння державною мовою та спілкування іноземними мовами для забезпечення добробуту і фінансового успіху;
- готовність обстоювати важливість збільшення доходу, ощадливості та раціонального використання коштів із дотриманням морально-етичних норм.